

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL

L. I 2,60 ANUAL

Abonamentele se 'ac
numa' pe un an.

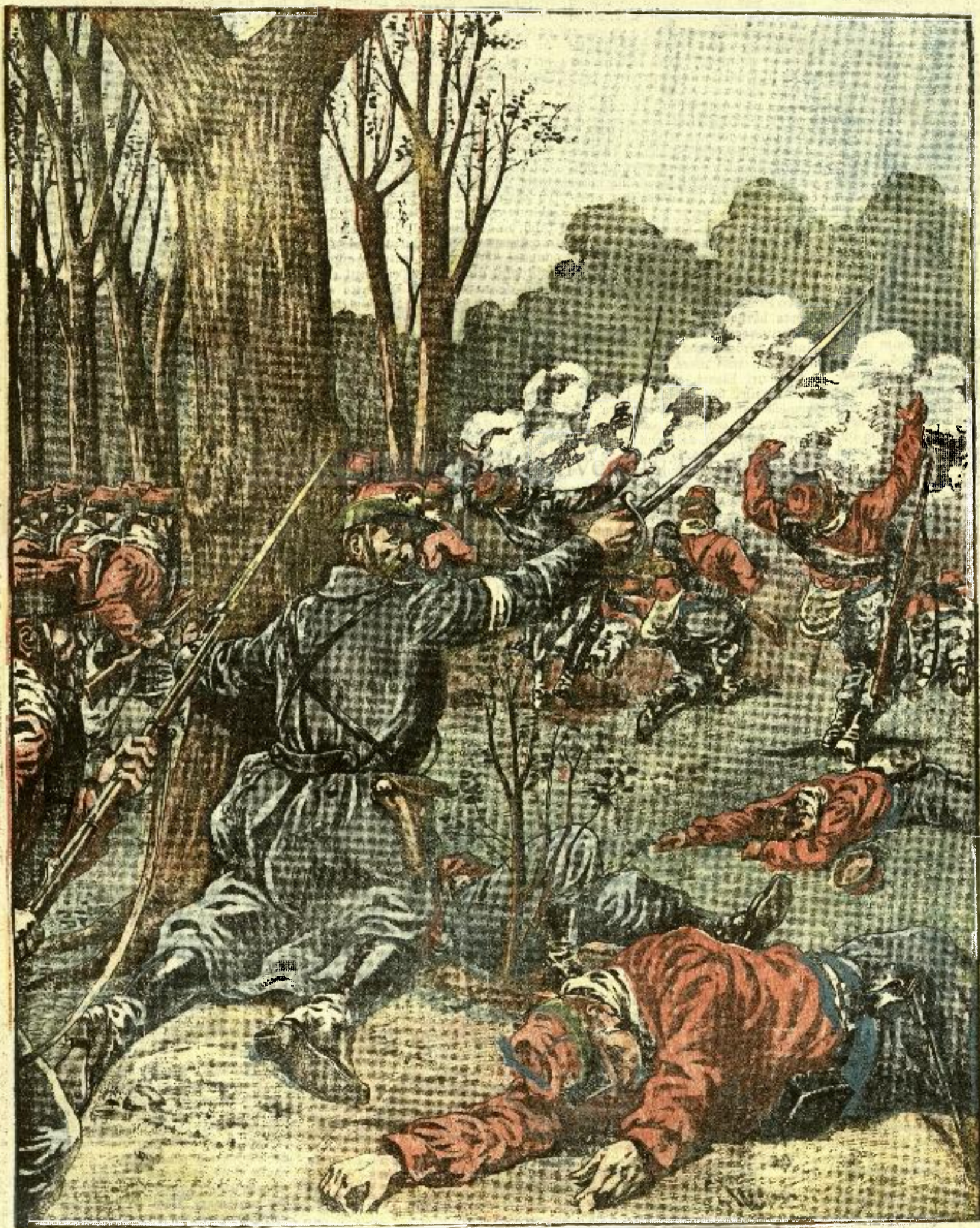
COLABORATORII ACESTUI NUMĂR

N. Rădulescu-Niger, I. Dragoslav, Ionel Cătuneanu, N. Ține, I. Foti,
Lucia Craioveanu, Ion Gruia, Maria Al. Hina, I. C. Vissarion, etc.

ANUNCIURI

Linia pe pagina 7 și 8

- BANI 20 -

Moartea eroică a lui Bruno Garibaldi la asaltul unor tranșee germane în Argonne.

Un neam și o țară speră ceace tinerimea ei nădăjduiește mai intens și mai vibrător, — în această direcțiune li sunt concentrate toate preocupările, grijele și pregătirile. Speranța tinerimii imprimă vigoarea mișcărilor mari, revoluțiilor liberatoare și luptelor de întregirea neamurilor.

De speranțele tinerimii românești din anul 1915 sunt legate dorurile, care de ani stau zăvorâte în sufletele poporului românesc, care totdeauna a răbdat cu abnegație, dar nici un moment nu i-a lipsit nădejdea de mai bine, pentru toți românii laolaltă.

Și dacă tinerimea speră, ea are în același timp obligația să nu arunce nici o umbră de îndoială asupra generației întregi, de români, care speră entuziași în tinerimea lor.

Bartolo

FURTUNA

Dedicată Domnului Comandor Teutu, comandantul vaporului „România” în amintirea furtunei din zilele de 5, 6 și 7 Ianuar de pe Marea Neagră.

De trei zile e furtună
Și a cerului mână,
Scârta 'n nori și 'n funduri scârta
Majestoasa „România”.
Pe comandă de trei zile
Stai de veghe Comandante,
Blana ta de sarea mării
E țesută'n diamante,
Ochi-ți ageri scânteiază
Firul vântului când cadă
După valul care astăzi
S'a jucat cu-a noastră soartă.
Scribuli în a mea subă
Stau în colț și te privesc;
Cine știe a tale gânduri
Unde acum căldătoresc:
Vre-o prințesă Andoluză
Ce te poartă prin palate,
Sau chineză Mandarină
Prin castele fermecate.

„Banda” dreapta, strigi la cârmă,
Așa fel e'am tresărit.
„Pune capul” drept pe steaua,
„Care acum a rădărit.
Și mergând așlarăm țărnuț,
Iară stana a strigat:
De trei nopți și de trei zile
Tremurând te am așteptat.
— Minutul astru care
Drumul ti l'a luminat,
Era capul mamei; tote
Ce-apăruse argintat.

Ionel Cătușeanu

EPIGRAMA

TRAMVAIUL COMUNAL

Ca să poată să pornească
Reclama 'n orice moment
La primar să-i dăruiască
Infocatul lui curent.
Dar azi când l'a căpătat
Ti mai trebuie urgent,
Ca să meargă regulat,
Și un cap inteligent.
Da, electricul motor
Vrea ș'un bun conducător!

N. Ținc

1) Banda la cârmă se zice atunci când cârma este întoarsă la dreapta sau la stânga la maximum, adică de 45 grade.

2) A pune capul în limbajul marinară însemnează a căuta vaporul într-o direcție voită.

BATALIA DE LA YPRES

PORTRETE LITERARE

ORESTE¹⁾

de I. FOTI

Noul volum al d-lui Oreste este precedat de un pasagiu din Nietzsche: „Voiu cânta cântarea mea celor singuratici, celor cari sunt doi în singurătate; și celor cari au urechi pentru lucruri nemai auzite, le voi împovări inima cu fericierea mea”.

Nu prea vedem apropierea sufletească dintre „sălbaticul” romantic care a fost filozoful german și poetul delicat al „Himeriei”.

Închipuți-vă că poetul nostru ar fi putut cita la întâmplare altceva, de pildă: „Acela care știe să poruncească, acela pe care natura l'a făcut „stăpân”, acela care se arată puternic în opera sa și în gestul său — ce-l interesează pe acesta tratatele! Cu asemenea elemente nu e de joacă, vin ea destinul, fără cauză fără rațiune, fără cruțare, fără pretext, izbunesc cu repziciunea fulgerului, așa de inspăimântătoare, așa de crotitoare, așa de convingătoare și așa de „alte” în cât nu pot fi nici măcar obiect de ură. Menirea lor este să creeze, în mod instinctiv, forme, să toarne urme noi, acestea sunt artiștii cei mai involuntari și cei mai inconștienți cari se pot închipuți: acolo unde apar, în scurtă vreme, reese ceva nou, a mașinei stăpânitoare care este vie, în care toată partea și toată funcția este delimitată și determinată, în care mașină nimic nu-și găsește loc care să n'albă de la început „somniațarea” sa în raport cu întregul.”)

Am insistat asupra acestui punct, fiindcă nu ne-a plăcut citația din fruntea volumului — ar fi trebuit să lipească — și pentru că judecându-l pe d-l Oreste ca Nietzscheau l-am găsi cusururi multe, l-am deprecia și n'am fi drepti. Poezia și cugetarea poetului nostru n'are nimic a face cu Nietzsche, Homerul Germaniei moderne, filozoful care a răscălit și a reînviat vechea morală a lui Odin și a eroilor din Walhalla, având ca deviză:

„Ucide cât mai mulți dușmani; tu ești supra-omul, tot pământul trebuie să te slujească pe tine, războinicule! Fii fără milă și nu cruța pe ni-

meni: aceasta este voința zeilor și fericierea ta proprie!”.

Cu asemenea precepte au plecat în războiu fiii Germaniei de astăzi, având în loc doi de biblie pe „Also sprach Zarathustra”. Puritanii lui Cromwell citiau în gura mare, în tabără, vechiul testament și cântau psalmi, ca apoi să interpreteze textul „sfânt” în practică prin devastarea și pustiirea Irlandei...

D-l Oreste aici nu este la el acasă, talentul lui are alt izvor de inspirație; iar puterea lui și valoarea lui, stă în altă parte.

I.

„Crains les femmes et les livres pour la mollesse et l'orgueil qu'on y prend — sois hermbre de coeur et d'esprit”²⁾. Iată cuvintele unui desamăgit al vieții, ale unui sceptic fără nădejde de vindecare.

Naturile alese au de obicei crize sufletești foarte puternice. E o luptă pe viață și pe moarte.

Se încercă stocul de iluzii, de speranțe, de idealuri ale individului moral cu cerințele, necesitățile, obligațiunile și conveniențele individului social. Din lupta această mulți cad zdrobiți — cei mai slabi —; cei puternici continuă lupta, însă schimbă tactica și mijloacele de a se apăra și de-ași înfriga visul, pentru a ajunge la izbândă. Numai pornesc acum la războiu cu arma naivului care e dezarmat de trecători la cel dintâi scrupul de amor propriu sau de orgoliu lovește cu aceeaș armă. Așa sunt învingătorii, fericiții, eroii. Abatele Coignard vrea să demonstreze că nu trebuie să ne falsificăm sufletul și simțurile printr'o viață dusă între patru ziduri, sufocați de fantazmagoriile arzătoare ale problemelor insolubile, zdrobiți, de dorințele năvalnice prea mult timp înfrânate; învinsi de îndoelile imaginațiilor simple, cari stau departe

1) „Himera”, poezii — editura „Flacăra”, București, 1914.

2) Citește scrisoarea lui Ger. Hauptmann către intelectualii țării noastre din August, 1914.

3) Anatole France: „Les opinions de M. Fablé Coignard”.

de realitate. Să n'avem frică de oameni și de viață. Să nu ne închidem în noi ca niște puscici, ascunzând sub cenușe tot jarul poftelor înavuabile și dezmățate, să nu mărăm necunoscutul din noi, fugind de realitate, ca să nu devenim bănuțori cu alții și nesiguri de noi înșine.

Lupta este încordată și crâncenă, dar speranțele de izbândă sunt ademenitoare și rădăcine, și n'alță sufletul și-l luminează feerie mintea. Nu mai artiști cari iubesc viața sunt mari.

II.

D-l Oreste se cam elatină în convingerile sale. Criza de care am vorbit e pe aproape.

„Sfarmă lira cu glas armonios!
Cu atât mai sterp e visul, cu cât e mai frumos.

(Tristețea lui Solari)

Nimeni nu răvnește ceruri și lumini;
Orice om pe frunte poartă un păcat.
(Desnădejde)

Poeții sunt ca tetele mari. Cea mai mică deziluzie îi scoate din minți. Își pierd cumpăna, blestemă, urăsc pe toți oamenii, fiindcă nu reprezentant modest, de cele mai multe ori ridicol al omenirii, le-a furat sânge rău sau l'a țesut în speranțele ce și-au pus în el.

Din stăcările contemporanilor, din mizeriile de tot felul artiștii se aleg cu o sensibilitate așa de delicată în cât, dacă n'au acea putere de voință care domină totul, dacă n'au ochiul ager și pătrunzător al filozofului, gestul aprig și rece în același timp, al războinicului — își fărâșă existența clipă cu clipă, în zvârcoliri inutile, și-o pulverizează, și-o risipesc la toate vânturile și la toate întâmplările.

Sufletul artistului este un vulcan. În singurătate el intră în activitate. Veleitățile acelea arzătoare de apostol de a transforma totul, dorul acela nebun de a pătrunde totul, de a avea totul, de a stăpâni peste toți și toate, de a fi iubit, adulat ca un suveran; iată izbucnirile adolescenței și ale primei lui tinereți. De aci Saint-Preux, de aci Werther, de aci René, Child Harold și toți eroii romanticii moderni. Pe calea aceasta ajungi la sinucidere.

Atunci ce ar fi de făcut! Cum va fi fost iadul acesta al marilor artiști și al tuturor artiștilor, care se cheamă tinerețea lor — îl cunoaștem. Cu toții au ajuns la convingerea inutilității existenței, că viața n'are valoare de cât în raport cu realizarea

idealului pe care ni-l propunem de îndată ce am devenit conștienți de noi înșine. Au suportat viața din amor propriu, din orgoliu și din spirit de sfidare.

„Și în cele mai desnădăjduite clipe ale vieții, când nimie nu te mai recliamă să trăiești, când golul sufletesc ce se cascade în formă de prăpastie gata să te înghită, când simțurile sleite așteaptă sosirea Nirvanei, liniștea eternă — ele cari nu vroiau să dea nouă viață lumii și Universului prin uriașa lor înfrăcărare — când mintea tocită de studiu și incapabilă să rezolve un crâmpeliu din tainele nepătrunse ale existenței și al totului; când tăcerea mormântului a durerii tale te sperie, ori când grozăvia nimicului te arde ca un biciu de foc — atunci apropie-te de o pajiște, de o pădure, de un izvor, fii de față la o manifestare a naturii. fugi pe o furtună sau aventurază-te într-o noapte prin câmpie: mirosul florilor, frecățul frunzelor, murmurul gîngăș al apei, privești marea reață a cerului, misterul captivant al șesului, te îndeamnă la viață.

Studiind mișcarea lumii, cauți să ghicești problemele firii, și după o cură, în contact cu firea revino-ți în camera ta de lucru și deschide pe mării dascăli ai omenirii.

Reînținereste-ți sufletul cu bătrânul Homer, încălzește-ți inima cu scrierile clasicelor din toate timpurile și — iubeste, mai cu seamă, istoria. Nimic nu-i mai mîngăietor și mai dătător de avânt de cât studiul acestei științe. Privești faptele ce-au săvârșit înaintașii noștri, viața lor, tendințele lor, luptele lor, credința lor, dorințele lor, ne dezvăluie secrete pitite adânc în propria noastră conștiință și ne imboldeste să trăim. Obosindu-te de această muncă, aleargă în lume, caută mișcarea, scrutează epizodele mai însemnate ale zilei, vei vedea că dezamăgirile tale le au toți oamenii, că toți sunt înșelați, iubiți, admirați sau urâți, mai în totdeauna nemulțumiți cu ei înșiși și nu arare ori nenorociți.

Munceste mereu. Dezgustul se naște din starea pe loc. Luminează-te cu adevărurile științei noastre, cu citirea filozofilor, cu tot ce au predus cei mai mari ai vremurilor de azi. Nu uita că spectacolele și muzica sunt o hrană sufletească necesară traiului tău... Și studiind pe alții, începi să te cunoști pe tine, să-ți vezi slăbiciunile și să prinzi cauza durerilor tale. Ajungând aici, vine judecata și bunul simț, și ținta răsare clară: scopul existenței noastre. Astfel ne ducem povara vieții — cât timp ne-o milui Domnul cu zile. Apropiiindu-ne de mulțime, o cunoaștem, cunoscând lumea o iubim, o criticăm, o analizăm dar ne place să stăm cu ea, nu o mai luăm la fugă la cea dintâi manifestare contrară a unui individ împotriva pornirilor noastre. Trăim, vedem, rădem sau plângem și trecem... mai departe.

III.

D-l Oreste nu cunoaște viața — e prea tânăr. O va iubi-o mai târziu cu patimă ca orice artist. Și atunci, ne arătăm teamă, să nu se îndrăgostească prea mult de ea și să-și întunece talentul — așa de prețios literaturii noastre — luat de vârtelul senzațiilor pierzătoare, căutându-le, trăindu-le ca să se deștepte într-o clipă bătrân, fără iluzii, fără putere și fără ideal. Dar credem că acest lucru nu se va întâmpla...

Autorul „Himerei” dedică volumul său iubitei, adoratei lui, cu o rugăciunea către Dumnezeu:

Ascultă-mi ruga, Tu, stăpîn și Tata
A toate ca din mila Ta există:
Păstrează 'n veci senin și curată
Și mai presus de viața noastră tristă!

Dar dacă e al lumilor temei
Să sufere, să plîngă orice ființă,
Dă-mi mie partea ei de suferință,
Dă-mi toate lacrimile ei!

Poeziile frumoase din volume sunt scrise pentru ea¹⁾.

Iubirea poetului e nenorocită — ea la toți tinerii romantici.

Din amintirea ei scoate accente de o sinceritate plină de farmec și încercate de poezie.

Pejar de fericire
Ce'n friguri ai tăciunilor iada oard
Din creștet pînă în tălpi un biet copil,
Rătăcitor și trist, cu port unul,
Cu gînd curat, cu inima faioarei...

Ca toți acei ce au iubit, fără speranță de a fi fericiți, reușiți la o laltă cu obiectul patimei lor, sentimentul dragostei e vibrant și puternic.

Tot ceea ce au ascuns în taină, toată fericirea de o clipă, izbucnește în versurile poetului:

De-adorm pe câmp de vraja mirez-
[melor] jurat,
Tot balsamul de-alară în sânge-mi
[se revărsa],
O simt pe ea, legată de buza mea
[ca arsă]
C'un dulce sărutat.

Cu o imagine splendidă ne descrie senzația unui sărutat:

Îți simt de buze-aproape suflarea de
[jăratec],
Și plin de suc ca fructul din ramuri
[scuturat]
Alunecă în suflet, aprins, un sărutat—
Și tot mai aprig naște acelaș dor
[sălbatic].

Forma poeziilor erotice din volum e clară, curgătoare, pe-alocurea, bine cizelată și pregnantă, cu sonorități și cu efect final, bine ales. Sinceritatea care copleșește pe poet, patima care-l ține sub călcăi, îi dă avânt. Puterea inspirației îl urmărește peste tot.

„Idila” și „Flacări” sunt două bucăți perfecte, pe cari le-ar însemna orice liric de samă.

Peste tot are imagini adecuate totului, cari dau relief simțimentelor sale.

Poezia d-lui Oreste ne aminteste frumoasele vremi ale idealizmului tineresc. Fericita epocă prin dezinteresare, prin avânt, prin generozitate, prin iubire viață și de frumos!

„Mon génie pour un baiser” a lui Musset caracterizează acest dulce interval al vieții.

1) Conf. „Idila”; „Pe câmp”; „O roză”; „Flacări”; „Din zile apuse”; „Cele trei sonete”; „Clar de lună”; „Serenadă”; „Nevroze”; „Cântec”, etc.

Numai poezii — și numai foarte puține — ne evocă această lume a visului și a dorinței nebune. O clipă de fericire, pentru ei, căpătă proporții înzecite, bucuria îi transportă, durerea îi zdrobește. Numai astfel grație entuziasmului și a deprinderii extreme, poezii văd prin fereastra sufletului, prin prizma intuiției imaginale mult mai mari, mult mai frumoase, mult mai întregi, și mai pline ca oamenii de rând. Această putere de a cuprinde realitatea de a o îmbrățișa este și creatoare. Are calitatea de a fi întregitoare, de a ne da totalități de sentimente, de a sintetiza impresiile...

„Himera” d-lui Oreste conține acest dar cam rar, în vremea de astăzi de a plăcea, de a fi bine redată și bine simțită. Erotica este partea tare a volumului.

„Noaptea de Mărgăritare” e un poem în genul lui Musset, sincer inspirat. Simți parcă firul adevăratei arte. Dar, în general, poetul nostru nu s'a putut dezbăra încă de toate reminiscențele, e prea grăbit și vârsta nu-i permite să se concentreze în bucățile mai lungi. Incercarea pare a fi prea dificilă pentru d-l Oreste.

Nu știu dacă poetul e așa de profund religios în cât să-i dedice Domnului vr'o câteva rugăciuni — Poeziile acestea sunt extrem de naive și nu mișcă pe nimeni. Ce greu ne-ar fi să ne închipuim că sunt pornite din suflet cuvintele ce ar fi fost la locul lor în gura unei călugărite sau a unei fetițe sentimentale! Ne displac bigotii, fiindcă cu ceva silit în mișcările și acțele lor, ceva din ființa ipocritului și a șarlatanului. Dar poetul nostru n'e prea simpatice și prea cast în intenții ca să-i atribuim așa ceva.

Dacănd cu el greșile tineretii, ca o povară necesară, d! Oreste aduce în poezie o notă nouă. Tocmai naivitatea aceea copilărească și castă, pe care n'o iubim la un bărbat în lupta vieții, tocmai dorințele acelea de fericire patrihală, amintirile acelea dulci, vagi și inexprimabile ale primei iubiri, iată leit-motivul de inspirație și de putere ale acestui volum. Nu e nouă, dar ce expresivă este această strofă:

Murisem și 'nviașeam când mîna
[ți-am luat]
In tine valul de-aur simțirea-și re-
[vărsase]
Iar brațul meu puternic ușor te
[înlelase],
Când tu c'un gemăt dulce la sânu-mi
[te-ai lăsat].

Cu promisiuni frumoase, cu câteva bucăți cari de pe acum pot satisface

pe esteticianul cel mai exigent, în modul acesta se manifestă cariera literară a poetului nostru. Fără îndoială că e cel mai dotat dintre scriitorii cari au răsărit în ultimii ani — și are toate calitățile ca să ajungă printre fruntașii cari redau mai bine simțirile și gândul românesc. Pentru aceasta îi trebuie mai multă concentrare, mai mult studiu și o mai adâncă cunoștință a vieții: toate aceste lucruri se câștigă — înaintând în vrîstă. I se mai cere poetului să nu mai plutească în „dulcegăriile sentimentale” ale romanticilor și să nu se complacă în ce e vag, inexpressiv și lipsit de forma plastică a artei adevărate. De altfel trebuie să știe că filozofia e partea slabă a operei lui Eminescu însuși. Ce de fraze sforăitoare și inutile — nu conține „Venerarea și Madona”: „Mortua est”; „Împărat și proletar”; „Strigoii”, etc., pe lângă frumusețe de prim rang? Tot așa pretentioasă și lipsită de gust ne pare „Tristetea lui Sorlaro”. In această privință i-am recomanda poetului să fie mai Nietzschean.

C A N T E C

— Prin stînci, la vale, ce coboară?
— Un părăias șopotelor,
— Dar pe obraji dragei mele:
— Al lacrimilor cădă izvor.

Iar părăiasul, ce străbate
Câmpia și se pierde 'n zarc,
Re'nvie, cu-ale sale ațe,
Frumoase flori mirositoare!

Pe când izvorul cald de lacrimi
Născul din dorul amintiri,
Intr'a lui cale ofilește
De pe obraji trandafirii!

Lucia Craioveana.

A apărut
IERUSALIM
DE

V. MESTUGEAN

Descrierea completă a orașului sfînt și împrejurimilor, cu numeroase ilustrații, pe hîrtie velină.
Prețul 1.50
La librării, depozite principale de ziare și la Administrați ziarului „Universul”.

Doi frați de sînge. La Montpellier s'a efectuat un caz de transfuziune de către doi medici. Soldatul Crechet, amputat, n'a putut trăi de cât grație sîngei dat de camaradul său Gerbeville.

Tânărul caporal André Bourgoin cu muma sa. El a fost decorat cu medalia militară pentru energia, curajul și prezența sa de spirit. A salvat drapelul regimentului său în nște împrejurări grele.

Judecătorul de pace din Soissons care și-a mutat cabinetul de lucru și camera de dormit în pivniță, din cauza bombardării orașului.

ARTA ȘI ARTIȘTI

Expoziția pictorilor Ciurdea-Steurer

Localul de expoziții al „Tinerimei artistice” se pare că începe să-și aibă adevărata înfățișare, prin expoziția de pictură, deschisă de curând acolo, de pictorii I. Steurer și soția sa, d-na M. Ciurdea-Steurer.

Ambii expozanți de acum sunt două personalități artistice bine cunoscute și prețuite în toate cercurile artistice, cum și printre amatorii de artă.

Numele bun de care se bucură acești doi artiști este o compensare meritată, în urma atâtor ani de strădanie și de activitate rodnică pe tărâmul artei.

Amândoi și-au făcut studiile la Munch și amândoi se resimt de înfrigurarea sănătoasă pe care o exercită acest mare centru artistic asupra adevăraților temperamente de artiști.

Firește că nu-i vorba de influența cine știe căreia școlă de pictură, cât de aceea a unei mai întregi puteri de a nota și de a interpreta natura — elemente aproape nesimțite la alți pictori, crescuți la școala factice a imitațiilor.

Fiecare din actualii expozanți dela „Tinerimea”, poartă în puținele lucrări expuse scânteele personalității lor, ținând, pe cât se pare, amândoi, să strălucească mai mult prin calitate decât prin cantitate.

*

Doamna M. Ciurdea-Steurer trebuie s-o spunem din capul locului este dotată cu un simț aproape instinctiv al desenului, ceace și și da puțința ca, întorcându-se spre trecut, oarecum să dea viziuni cu atât mai originale ale naturii observate și notate, cu cât această notă de corectitudine și simț al liniei și al formelor, nu prea caracterizează pe artiștii epocii noastre.

Acest pictor care redă cu atâta ușurință părțile lăuntrice ale sufletului omenesc, exterorizate în față și apoi căldura cu care exprimă farmecul capetelor de copii, se apropie prin tot felul de a concepe arta ca și prin simplitatea execuției, de artiștii clasici.

Un temperament de pictor clasic, rătăcit într-un suflet delicat de femeie, înconjurată și necăjită de nevoile unei vieți de artiști, care știu să se dea la o parte de larma amarizoare a tuturor cenaclurilor, întemeiate pe admirație mutuală între membrii lor.

Nu-i deci de mirare că acest pictor este bine apreciat de cunoscători ca și de amatorii de artă.

Și unii și alții simt că nu-i nimic factice nici banal, în tot ce așterne pe pânză acest temperament revoltat.

Nici o năzuință de a plăce, și nici de a sări în ochi prin felul „nou” în care interpretează natura.

Iar arta fiind una și manierele o mie la număr, e firesc lucru ca sufletul unui pictor mare ca acesta să aibă dintr-o dată discernământul complex al sintezii naturii și deci al expresiei adevărate ce n-are nevoie de nici una în cele nu știu câte „manieri”.

E atât de personală d-na Ciurdea-Steurer în toate lucrările ce le-am văzut, atât în manifestările trecute cât și în colecții particulare ca și în actuala expoziție, în cât e peste puțință ca până și cel mai puțin pregătit spre a înțelege operele de artă, să nu aibă emoții sincere în fața lucrărilor acestui artist.

E viață, e simț al desenului și al culorii și este acel fior neînțeles ce leagă tot de ton și pată de pată spre a alcătui întregul, natura însăși, ce te mișcă și te subjugu.

De aceea și este o adevărată înțelegere între iubitorii de artă, cari se grăbesc să apuce câte o pânză, sau câte un desen datorit acestui mare artist care este d-na Ciurdea-Steurer.

*

D. I. Steurer, sub stăpânirea înfrigurării sănătoase a aceleiași școli, natura cu multiplele-i arătări, este și rămâne unul din cei mai conștiințioși reprezentanți ai unui impresionism delicat, pentru care linia și armonia coloritului nu-i sunt indiferente.

Ba, s-ar putea spune tocmai dimpotrivă, pictorul acesta răușese în

urma unei puteri, unei observații agere să redea ceea-ce este etern omenesc, — mai mult partea humoristică a înfățișării trupului omenesc.

De aci un fel de interpretare picturală a caricaturizării mișcărilor și de aci și o notă de originalitate în acest fel de a interpreta natura, cu care se manifestează pictorul acesta.

Cel puțin tot atât de original și de scântecător este pictorul I. Steurer în toate peisagiile prezentate acum.

Notări simple, uneori reduse la câteva tonuri abia, și o armonie de culoare în totul apreciabilă — iată calități fundamentale ale mai tuturor peisajelor expuse de acest pictor.

De altminteală foarte multe din lucrările sale au și fost reținute, ceea ce dovedește că pe lângă succesul moral, pe care și l-au asigurat acești doi artiști prin atâția ani de activitate călăuzită numai de dragostea, frumosului, trebuia să le vină și celălalt succes, după care nici n-au alergat, nici n-au nevoie să a-lerge ceace poartă în suflete lozmea unui crez artistic.

Ion Gruia

DEDICATIE

Sorei mele E...

Pe-o bancă de marmură albă
Tăcute amândouă stam seara.
De-asupra-ne, rozele roșii
Ce umplu grădinele vara,
Cununi atârnav de coloane,
Și'n sufletul nostru venise
O clipă, duiosase icoane,
Din vremuri atât de plăcute.
O blândă adiere, un freamăt
Făcuse să cadă petale
De mici trandafiri, printre ramuri,
— Cu pleoapele închise agale,
Cu fruntea senină de gânduri,
Simțeam noi în taină, fiorul
Iubirei curate și sfinte
Pe-aproape veneau, lăsând zborul,
În cârd porumbcii și viața
A lor, cu a noastră tot una,
Părea că le'nlânțue dorul.
Și fire de-argint lăsa luna
Să cadă 'n frunzișul grădini
Și-o pulbere fină de aur
Cerna peste rozele roșii
Și florile albe de laur.

Maria Al. Hina.

„GERANTELE”

de I. C. VISSARION

(Urmare și sfârșit)

Prietenul rămase cu gura căscată și cu gologanii ce-i adunase de jos în mână.

— Ziarist?!

— Da, uite... și-i arată ziarul. Prietenul veni sfios și citi.

— N'am știut frati-meu! Pardon... domnule! Nu fii supărat..

Girantul își potoli mânia, deveni deodată binevoitor. Zâmbi:

— Te iert băete. Ce știi tu?.. În loc să mă rogi să-ți dau un anunț gratis la ziar, când n'ai avea servicii, tu, te porți impertinent cu mine. Eu am avut talent și... m'am ridicat.

Prietenul îl privi cu admirație și îl întinse mâna cu gologanii.

— Luați gologanii îndărăt.

— Dece?

— Pentru că... în sfârșit... nu vreau să vă supăr!

— Nu, nu... păstrează-i.

Și atât de mult se bucură girantul că-i veni să cânte. Găsise un admirator al măririi lui.

Datunci se polul lui de servitor l'a scotit îngropat pentru totdeauna. Toată ziua în redacție, a început a prinde cuvinte de spirit, a le arunca și el într-o parte și n alta, până a început să și facă. Dar acum se boerise de a binele, nu mai vrea să facă nici o treabă.

— Coștiucă, — striga câte un redactor.

— Da răspunde el.

— Te rog, adu-mi un pahar de apă.

— Vasile! striga și el.

— Ce e?

— Adu un pahar de apă.

— Coștiucă, un bloc de hârtie!

— Ioane! striga și el.

— Porunca.

— Adu un bloc de hârtie.

De câțva timp directorul nu mai putea să plătească chenzinele regulate și deci nici ale girantului. Girantul acum devenise și mai boeros.

— Coștiucă, adu ziarele de azi...

— Posteste de le ia.

— Ce înseamnă asta?

— Dacă nu-mi dai bani...

— Cum adică, ce ești tu aici?

— Girant.

— Ești servitor.

— Eu servitor?... Te rog să-ți re-tragi cuvintele!

— Servitorule!

— Eu domnule!... Te rog să te moderezi, c'apoi...

— C'apoi?

— C'apoi îți trimet martorii!...

— Haide, haide, adu jurnalele, c'apoi te vâr în sobă!

Coștiucă, poruncește atunci altui servitor și de multe ori redactorul e silit să-și aducă tot ce-i trebuie.

Girantul își ia însă rolul și în mai serios. Între orele 12 și 2 la redacție nu mai rămâne aproape nimeni. Atunci sunt orele lui de dragoste, de dragoste cu telefonistele.

— Alo... duduie...

— Cine e acolo?

— Aici un redactor...

— Ce doriți...

— Aa, duduie, ce mai voce!...

— Îți place vocea mea, domnule?

— Mult domnișoară...

— Mulțumesc domnule, da ce doriți?

— Să stau de vorbă duduie... Sunt amoretzat de vocea d-v... Trebuie să fii frumoasă...

— Domnule... am treabă...

— Mă rog duduie, nu fii așa rea...

Sunt rămas aici pentru serviciul telegramelor... sunt singur... mă plictisesc... Vocea d-v duduie, îmi sună ca o muzică plăcută... Ochii d-v da ochii...

— Vedeti d-v. ochii mei?

— Îi ghicesc... trebuie să fie... să fie... albaștri...

— Te înșeli, domnule...

— Sunt negri, duduie...
— Căprii, domnule...
— Ah, ce frumoși... duduie, duduie...
— Ei, dar?

— Și pe tema aceasta vorbește ceasuri întregi; se ceartă și ține ocupat telefonul până la doră.

— Măi Costiucă îl întreabă câte un redactor, încai după urma atâtor convingeri ai tu vro dragoste cu vr'ana?

— O... așa avea. Imi dau întâlniri... la la „Carpați“, ba la „Vârful cu dor“ dar...

— Ei dar?

— Dar de... sunt așa de mărunț. așa de... Una imi spusese să ne cunoaștem astfel: ea să fie îmbrăcată în alb, cu un crii în mână și cu cu altul la butonieră. Alta să ne cunoaștem după ziar... M'am prezentat uneia, dar...

— Dar?...

— Când i-am spus că „eu sunt redactorul...“

— Redactor mă?

— Ei bine, ce e cu aia? redactorul Trandafir dela „Licuriciu“, care am vorbit cu dv., duduie atâtea ceasuri fericeite...

— Dumneata domnule?...

— Eu...
— Fugi domnule, eu n'am vorbit... și a fugit. Vezi, se făcea că n'a vorbit ea. A doua zi, ce-am pățit până am îndreptat-o la telefon, că un servitor păcătos s'a dat drept eu, și de aci iar fac amor telefonic cu ea... da de întâlnit... nu mă întâlnesc... N'am haine, n'am bani și directorul, nu ne mai dă chenzinele...

El povestește, cântă și cu ghiduşile lui, deși nu face nici o treabă, deși nu ascultă, fofuși e ținut servitor fără leafă, girant cu răspundere și cu procese și cu alte nevoi.

La 12 și jumătate începe:

— Alo!

— Alo...
— Duduie.

— Ce poștești domnule.

— Domnișoara I., nu e de serviciu?

— Nu e domnule.
— Păcat.

— De ce păcat?

— Dorește să vorbească cu o prietenă... adică o prietenă... Dar dv. domnișoară, ce mai faceți?

— Dar ce zor ai domnule?... Ce număr ceri?

— Ce voce domnișoară?... O armonie... Duduie, imi dați voce să vă zic pe moldovenește?

— Cine suneți domnule?

— Eu, redactorul Trandafir... de jurnă la telegame...

— Și iar începe dragostea telefonică. Ciudate mi sunt și duduiele asten, care și pierd vremea vorbind cu ziaristii de talia lui Costiucă Stan, „garantele responsabil întâlnit în redacția „Licuriciu““.

Războiul anecdotic

Tragicid întâlnire!
O balerină oarecare, — foarte frumoasă, — dansa într'un spital din Petrograd în fața bolnavilor.

Căci și la Petrograd se cântă și se joacă în spitalele militare, ca să se mai distreze bolnavii.

Dansatoarea de care e vorba tre-rupse într'un moment jocul, scoase un țipăt și căzu în nesimțire. Medicii s'au muncit mult până s'o readucă în simțire, — neglijând câtva timp pe un rănit, care tocmai atunci era adus pe o targă în spital. Intremată dansatoarea, se duse drept la patul noului rănit, — era bărbatu-său, care își dădea stărsitul.

Scoala spionajului.
În Alsacia autoritățile germane utilizau un mijloc bizar de a cunoaște adânc, sentimentele populației.

În școli, copii erau obligați să facă din când în când, ca exerciții de stil, rapoarte asupra celor ce se petreceau acasă, ce se vorbea despre armate, despre războiu, etc. Și școlarul, care făcea raportul mai amănunțit, lua ca premiu și o notă bună și 5 mărei.

„Sunt frumoase“.
La un spital francez, o infirmieră, ca să distreze pe bolnavi aduse un album cu vederi din Germania. Și pe când folia albumului în fața unui soldat breton, arătându-i catedrala din Colonia, îi spuse:

— O să te faci bine și o să pleci din nou la front să distrugi catedrala asta, ca războinarii, pentru cele ce ni le-au făcut ei.

Bretonul însă, cu privirea înduioșată, răspunse:

— Nu, n'o să distrugem catedrala, fiindcă sunt prea frumoase.

O leaptă oribilă.
Witshaete e un sat la sud de Ypres și lângă o pădure, la intersecția a două drumuri aproape perpendiculare. Germanii făcuseră un tranșeu chiar la marginea pădurii. Trupele engleze hotărâră de cu seară să atace pe germani. Și în toată noaptea porniră la drum, înaintând liniștiți, sălindu-se să nu atragă atenția inamicului.

Dintr'odată se făcu lumină de bombe luminoase și obuzole cădeau ca o ploaie torrențială. Germanii intrară la adăposturi. Englezii nu se lăsară și ajunseră la luptă cu baioneta în fața tranșeurilor. A fost o luptă dăruță, când soldații se schingea într'o tăcere mormăntală, străbătută doar de gemetele agonii celor ce cădeau.

Germanii s'au epuizat, mulți au murit, mulți au fugit îngroziți în pădure. Pe când însă căutau să se tuficeze în pădure, soldații Kaiserului aflați mai dinainte acolo, — au socotit că sunt englezi, au deschis

un foc viu asupra-le. Neorocții se aflau între două focuri, eci de altă parte englezii urmăreau de aproape.

S'au petrecut atunci scene de spaimă îngrozitoare, se auziau gemete sinistre, zăte lugubre, chiote de nebuție feroce. Dar într'un moment se făcu tăcere profundă.

Englezii încetară și ei focul și înaintând în tăcere văzură cu groază, cum referiți soldați germani se desbrăcau și se călărau pe pomi. Cauza? Toți își pierduseră mințile.

Două nasuri victime.
Pe un drum din Belgia, înainta un automobil printre detunăturile de obuze.

Dintr'odată, izbucni o mitralie de câțiva metri de auto, împroșcând cu schije trăsura, care se opri. În auto erau doi belgieni, cari săriră jos și priviră liniștiți. Un al doilea sgomot se auzi, belgienii avură timpul să facă o mișcare de apărare și-și simțiră vârful nasurilor retezate.

— Ce să faci? Și-au pus batistele la nas, se urcară în auto și o porniră în goană la un regiment belg, unde trebuia să ducă anume ordine. Tot drumul au fost armăriți de împuşcături și pocnete, dar ei fugiau nebuște, până au ajuns, ca să-și împlinescă misiunea.

— Ce să faci? Și-au pus batistele la nas, se urcară în auto și o porniră în goană la un regiment belg, unde trebuia să ducă anume ordine. Tot drumul au fost armăriți de împuşcături și pocnete, dar ei fugiau nebuște, până au ajuns, ca să-și împlinescă misiunea.

— Ce să faci? Și-au pus batistele la nas, se urcară în auto și o porniră în goană la un regiment belg, unde trebuia să ducă anume ordine. Tot drumul au fost armăriți de împuşcături și pocnete, dar ei fugiau nebuște, până au ajuns, ca să-și împlinescă misiunea.

Mărturisirea unui turcos.
Un sdravăn turcos Mohamed ben Haldalab, rănit la cap, și la piept căzu și înconjurat de dragoni din Württemberg fu făcut, prizonier și dus în rânduile germane, unde i s'au dat primele îngrijiri.

Turcosul atrase atenția tuturor, i se oferiră țigări, căni de cafea. Intr'o dimineață veni la el un ofiter german să stea de vorbă special cu turcosul, vorbind amândoi în limba arabă.

— Cămint de franțuzi, — zise ofiterul, sunt dușmani musulmanilor, — Germanii însă sunt buni camarazi ai musulmanilor și Kaiserul, aliatul Sultanelui, a dat ordin, ca soldații Islamului să fie tratați cu blândețe.

— Noi te vom trimite, Haldalab, la Stambul și acolo vei lupta alături de germani și turci.

— Dacă vă gândiți la asta, răspunse Haldalab, eu sunt prea bolnav, ca să pot merge până la Stambul.

— Nu acum, când vei fi sănătos deplin.

— Apoi, să mă gândesc, ce-am de făcut. Pot să-ți dau răspunsul mâine.

A doua zi, turcosul nu mai era acolo. Haldalab, deși slăbit, evadase din spital. Și plecând, spuse portarului: mi-a dat drumul, mă duc, nu pot suferi pe doctorii voștri, fiindcă

sunt greci la mână și vor să mă trimită la Stambul.

Ultima supă.

Intr'o zi infanteriști francezi înălțiau unul câte unul gamelele pline cu supă. În tranșeu din față, un german fălăi batista și apoi cu brațele ridicate se îndreptă spre tranșeu francez.

Aici, într'un jargon franco-german, rugă să i se dea și lui o gamelă de supă. A mânecat-o, mulțumii și plecă.

La jumătatea drumului, un gleton răsună și bietul neamț căzu întins. Fusesse împuşcat de camarazii săi. Cauza? Îi vor fi considerat ca trădător.

O operație.

La 26 Octombrie, orele 9 seara. Liège-ul dormia din ordinul guvernatorului. Gazometrul orașului, bătut de numeroase obuze, nu mai lumina, așa că o întunecime posedă și plină de groază apăsa orașul.

Canii de familie ai unei case, cu portile deschise, — eci așa era ordinul german, almintreli patronii casei erau arestați — se auzău de gardă cu luminile stinse.

Apare într'un moment un automobil misterios, spintecând atmosfera cu un sgomot răgușit. Pe dată, soldații din toate casele, din toate otelele ieșiră înarmati în stradă înconjurând automobilul.

Au urmat întrebări, injurături, amenințări, ordine și automobila dispăru.

În urma lui se deslănțui o grindină de împuşcături. Parcă fi fost în toată una bătălie, în care nebunii furioși trăgeau focuri, numai că să tragă fără țintă.

Câteva minute în urmă, beșna orașului se risipi și o lumină mare, scoțând limbi ce străbăteau tot mai mult atmosfera domnia peste împrejurimile Liège-ului tăcut.

Ardeau casele de pe o stradă întregă, — efect al pașiielor incendiatore Ostwald, — armate de automobile misterioase.

Focul s'a stins în pripă. Și atunci în învălmășală, soldații germani se mândriră: Bravo, operație.

De la un tranșeu la altul.

De două luni într'un tranșeu nu se făcuse nici o mișcare. Tranșeele înamice erau așa de aproape, că soldații francezi și germani puteau să-și vorbească în voce. La început au fost injurii, apoi liniște și mai pe urmă se făceau schimburi de ziare. Germanii dădeau de obicei Gazeta din Colonia.

Parlamentarii cu o batistă albă duceau vești de la un tranșeu la altul.

Intr'o seară însă, legăturile s'au rupt, brusc; francezii au primit ordin să atace spre înaintare.

Lupta a fost pe atât de inversunată, pe cât de strânsă fusese camaraderia anterioară.

În sfârșit germanii au fost gonțiți din tranșeu lor. Lupta a încetat. Și — Și a urmat apoi o despărțire colegială, presărată de regrete.

— Am stat aici din ordinul Kaiserului și am plecat din voința voastră, spuse comandantul companiei germane.

Argumente.

— Voi, belgienii nu srateți destul de civilizați și de aceia pentru căderea voastră vă vom cuprinde țara.

Belgienii s'au făcut foc, au trimis pe germani la locul lor și lupta a în-

Lăutare, cântă... cântă...

Zi din scripcă lăutare,
Zi de dor,
Pân' la anul cine știe
Poate mor!

Zi să picure pe strună
Dulcor cânt,
Mi s'a n'ators din lungă cale
Doru n'frânt.

Vrăjitoarea mi-a n'atins bobii,
Bată-i focul,
Și mi-a spus că-mi mână pași
Nenorocul.

Pune mâna și-ți acordă
Scripcă-ți sântă,
Și pe urmă, lăutare,
Cântă... cântă...

V. Vlădescu-Albești

Adelina Patti la căpătâiul răniților. Celebra cântăreață se produce în toate săptămânile la Londra în profitul răniților belgieni.

Nouii Mari Premii

oferite de ziarul
„UNIVERSUL”
cu începere dela 24
Noembrie, tuturor a-
bonaților săi, pentru
tragerea din Maiu 1915

Leï **5.000** Leï

IN BONURI COMUNALE 4% CU CUPONUL DE MAIU 1916

Un elegant DORMITOR de bronz

de mare valoare, al 13-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz furnisorul „UNIVERSULUI” „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta No. 8, Bucuresti

UN ELEGANT PAT PENTRU COPIL | JUMATATE GARNITURA MOBILA

cu impletitură de sârmă și somieră, cumpărat tot dela „INDUSTRIA METALICA MARCU”

de bambu, pentru salon, compusă din: 1 canapea, 2 fotolii și 4 scaune elegant tapisate

Un elegant birou de stejar pentru damă .: O oglindă venețiană de cristal Una elegantă etajeră de bambu .: Un cuier de bambu cu oglindă de cristal pentru antreu

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARCO DATTELKREMER, strada Carol No. 62, Bucuresti

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10. —
Sucursala: Calea Victoriei No. 107.

Una Gramolă

DE SALON, ultima perfecțiune a renumitelor gramofone, marca „INGER”. Această GRAMOLA foarte sonoră și elegantă este furnizată de Marele magazin de muzică JEAN FEDER, Furniz. Curței Regale, Buc., Calea Victoriei 54

Un frumos tablou pictat în ulei mărime 1.60 pe 1.10, reprezentând țărâncile la seceratul grâului, lucrat de cunoscutul artist pictor Oreste Cantini, Bulevardul Dinicu Golescu, 35 Bucurști.

Doă candelabre de metal argintat, artistic lucrate, fiecare pentru 5 lumânări; 6 lingurițe de argint controlat, aurite cu pajera țarei și diferite vederi din țară, pictate pe email de o eleganță rară, aranjate într-o cutie fină captușită cu mătase; 1 Fructieră de metal al fin argintat, cu o etajeră de cristal și o oglindă la bază; Un serviciu de desert având 12 cuțite cu mânere de sidet montate pe un suport foarte elegant și fin argintat; Un coșuleț de metal alb fin argintat, pentru cărți de vizită, model foarte elegant; 6 Lingurițe de argint controlat aurite, cu pajera țarei și diferite vederi din țară, pictate pe email, de o eleganță rară, aranjate într-o cutie fină captușită cu mătase. Toate aceste obiecte ne-au fost furnizate de martie magazin de: Bijuterii, Ceasornice și Argintărie, Frații Roller, Furnisorul Curței Regale, București, strada Carol 50 Etaj.

Una pendulă mare de perete, formă modernă lemn de nuc, întorsul la 15 zile cu sunetul Gong; Un ceasornic cu calendar frumos bronzat, pentru birou; Una brățară cu ceas de argint rusesc cu încrusta-

ții de email, formă modernă pentru dame; 6 lingurițe de argint de China, frumos gravate și aurite în cutie tapisată, cumpărate dela cunoscutul magazin de încredere Ceasornicaria Colței, strada Colței 31.

Opt perechi ghete pentru dame sau bărbați, furnizate de Marele magazin de pielărie la Cocos, Stelian L. Georgescu, Calea Moșilor 34.

Una oglindă, 1 pudrieră, 1 cofret a. f., Una trusă cu perii și pepten, furnizate de orugeria Venus. M. Dobrescu & Co., Galați, strada Domnească 40.

Patru sferturi al Loteriei Statului cu n-rul 15259 B., 15584 B., 45483 A. și 50834 T., cumpărate dela norocoasa colecțură română O. Oprescu Bui. Elisabeta, 8 București.

Una pendulă de mahon pentru birou cu sonerie, ultima nouitate; Una bombonieră formă de glob legată artistic în sârme de argint de China; Una garafă pentru vin, sticla gravată cu aplicație și capacul de argint de China; Una zaharniță de sticlă cu capac și tăvișă de metal argintat; Un necesar pentru cușut într-o cutie de argint veritabil, toate marcate de Sta, furnizate de magazinul de bijuterie ceasornicării și argintărie Jean Schmidt & Const. Stratulat, București, calea Victoriei 53.

20 sticle Tisane Princiore, cumpărate dela Avântul, soc. alimentară de consum, calea Victoriei 36, București.

Una mandolină italiană din lemn de palisandru elegant ornata cu sidet; Un clarinet din cel mai fin abanos cu 8 clape de nichel, inclusiv 12 pene de rezervă; Una harmonică cu 2 rânduri, 19 clape, 8 baze, tonuri duble, burduful cu colțuri de metal, furnizate de magazinul general de muzică La Harpa, Bucuresti, strada Colței 5.

Cinci ceasornice de argint pentru buzunar, având inscripția ziarului Universul; 5 ceasornice pentru birou cu piedestal de cristal, tot cu aceiași inscripție; 5 ceasornice de perete frumos pictate, se întorc la 8 zile, cu inscripția ziarului Universul; 5 ceasornice de nichel, având și aparat Pres-Papier.

Un ceasornic mecanic cu lampă de noapte; Una coctieră pentru 6 ouă, aurită alocurea; 1 bombonieră cu 4 picioare și toartă; 1 coșuleț pentru cărți de vizită de metal argintat și aurit, furnizate de magazinul de bijuterii Th. Radivan, Bui. Elisabeta 6 bis. București

Un serviciu de cristal ciseiat pentru liqueur; 2 statuete de artă, execuție belgiană; 1 aparat fotografic special pentru volaj; furnizate de librăria română și bazarul central Iorgu Arsenie. R. Vâlcea.

Cinci marame de borangic fin lucrate în Șabace; 1 bluză țărănească lucrată în mătase irez; 1 bluză țărănească brodată cu mătase galbenă și ne-

gru; 1 frumoasă cămașă de noapte (bărbătească), brodată cu mătase albastră; 4 cămași de noapte țărănești, frumos brodate în diferite culori.

Una pușcă de vânătoare cu două țevi, țevile de otel, „Bayard”, din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard”. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuițina atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum; Una carabină semi-automată de mare precizie „Pieper”, cu tirul garantat precis; Un revolver automat; Un flacon „Thermos” de 1 litru, care menține temperatura lichidului (cald sau rece) în timp de 48 de ore, cumpărate dela marele magazin de arme și biciclete B. D. Zismann, furnisorul Curței Regale, calea Victoriei 44, Bucuresti.

Doă Blăni țapi din Asia, penpat.

5 Asortimente complete din produsele cosmetice „Flora”, compuse din: cremă Flora 1 1 cutie pudră Flora 1 săpun Flora 1 sticlă Capilogen Flora 1 pomadă Flora 1 sticlă lapte de crin Flora 1 săpun de lapte de crin Flora 1 apă de gură Bucol 1 pastă de dinti Bucol.

60 sticle diferite licheruri, Bitter Venus Piper, etc., furnizate de Prima fabrică de băuturi spirtoase și licheruri extra fine, Frații Peșiu, București-Plocești.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din cărțile ce apar în EDITURA ZIARULUI „UNIVERSUL” tipărite anume pentru abonați

Notăți bine: dând aceste mari premii de valoare abonamentele sunt reduse la 18 lei pe an; 9.15 pe 6 luni; 4.65 pe 3 luni

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebuițează încasatori

Plata abonamentelor se face direct la Casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană